

בש"פ 5489/14 - מדינת ישראל נגד אשרף סיאם, מוחמד מקדאדי, מעתז אבו עיד

בבית המשפט העליון

בש"פ 5489/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים: 1. אשרף סיאם
2. מוחמד מקדאדי
3. מעתז אבו עיד

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"ב באב התשע"ד (18.8.2014)

בשם המבקשת: עו"ד ארז בן ארויה

בשם המשיב 1: עו"ד אכרם אבו-לידה
בשם המשיב 2: עו"ד מחמוד רבאח
בשם המשיב 3: עו"ד מוחמד חליחל

החלטה

1. בפני בקשה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) להורות על הארכת מעצרו של המשיבים ב-90 ימים החל מיום 28.8.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ

עמוד 1

רקע והליכים קודמים

2. כנגד המשיבים הוגש כתב אישום ביום 28.11.2013, שתוקן ביום 5.5.2014 כך שהוספו לו עד תביעה ומסמכים רפואיים. כתב האישום מייחס למשיבים עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה (לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)) ועבירה של חבלה חמורה (לפי סעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א)(2) לחוק העונשין). בנוסף לכך, המשיב 1 מואשם גם בעבירה של נהיגת רכב ללא רישיון (לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]) והמשיבים 2-3 מואשמים גם בביצוע עבירה של שהייה בישראל שלא כדין (לפי סעיף 1 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952).

3. על-פי עובדות כתב האישום, ביום 21.11.2013 בשעה 13:00 הבחינו מספר שוטרים ברכב שעמד בצורה חשודה בירושלים (להלן: הרכב). כאשר פנו השוטרים לבדוק את הרכב, פתח המשיב 1, שנהג בו, בנסיעה במהירות של כמאה קמ"ש בניסיון לברוח מהשוטרים, ואלה החלו לדלוק אחרי הרכב בניידת המשטרה. בשלב מסוים נסעו השוטרים מול הרכב בניסיון לחסום את דרכו, אך המשיב 1, האיץ את הנסיעה והתנגש בעוצמה בניידת המשטרה, שניסתה לחמוק מההתנגשות. כתוצאה מההתנגשות נפצעו השוטרים ולניידת נגרם נזק כבד מאד. בשלב זה יצאו שני שוטרים מן הניידת ורצו אל עבר הרכב. אחד מן השוטרים הצליח לתפוס בכתפיו את המשיב 2, שישב במושב שלצד הנהג. המשיב 2 הכה את השוטר באגרופיו וניסה להימלט ללא הצלחה. שוטר נוסף פתח את הדלת של מושב הנהג והודיע למשיב 1 שהוא עצור. המשיב 1 בעט בבטנו של השוטר, שנהדף בשל כך אחורנית, ואף הכה אותו באגרופים עד שהשוטר הצליח להשתלט עליו. בינתיים נמלט המשיב 3 מהרכב ונתפס בהמשך על-ידי ניידת סיור שהוזעקה למקום. החקירה העלתה כי בנוסף לכל אלה המשיב 1 נהג ברכב בעת שהיה פסול רישיון נהיגה, והמשיבים 2-3 נכנסו לישראל ללא אישור כניסה כדין.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה לעצור את המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. בבקשה נטען כי בידי המבקשת קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של המשיבים, לרבות הודעות של השוטרים שהיו מעורבים באירוע והודאות של המשיבים בחלק מן העובדות. כמו כן, נטען בבקשה כי מעשיהם של המשיבים מעידים על מסוכנותם הרבה ועל תעוזתם ולפיכך מקימים עילת מעצר נגדם. בנוסף, נטען כי למשיבים עבר פלילי וכן כי תלויים נגדם עונשי מאסר על תנאי שהינם בני הפעלה.

5. לאחר דחייה בדיונים על-פי בקשתם של באי-כוח המשיבים ללימוד חומרי החקירה ולהפניית המשיב 1 לבדיקה רפואית, ניתנה לבסוף החלטה בבקשה ביום 2.12.2013. בית המשפט המחוזי קיבל את בקשת המדינה והורה על מעצרם של המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית מספקת לשם כך. בנוסף, נקבע בהחלטה כי המסוכנות הנשקפת מהמשיבים נובעת הן מחומרת העבירות המיוחסות להן, הן מהחבלות החמורות שנגרמו לשוטרים, הן מהתנגדותם האלימה של משיבים 1-2 למעצרים והן מעברם הפלילי הכולל של כל שלושת המשיבים, אף שחודשי מאסר שריצו היו בעיקרם בגין עבירות רכוש.

6. ביום 1.12.2013 בוצעה הקראה של כתב האישום. מאז נדחו הדיונים מעת לעת בשל מספר סיבות, שעיקרן היו העיכוב בהוצאתה של תעודת חיסיון ביחס לחומר הראיות, וכן אי העברתם של חומרי חקירה נוספים, ובמיוחד עמוד 2

הקלטה של "הגל" הפנימי של המשטרה משעת האירוע (לאחר שהעברתה התעכבה בשל שדרוג מערכות שנעשה במשטרה) (להלן: הגל המשטרתי). ביום 25.3.2014 ביקשו המשיבים כי התיק יועבר לגישור ובעקבות העברתו כאמור נדחו הדיונים. ביום 26.5.2014 הודיעו הצדדים כי לא הגיעו להסכמות. בהמשך לכך, ביום 2.7.2014 התקיים דיון הוכחות ראשון בהליך העיקרי. דיון הוכחות שני שנקבע ליום 21.7.2014 לא התקיים לבסוף בשל אי התייצבות בא-כוחו של המשיב 3. המשך שמיעת ההוכחות נקבע ליום 23.9.2014.

טענות הצדדים

7. בבקשתה עומדת המבקשת על כך שהעבירות המיוחסות למשיבים מקימות כנגדם עילת מסוכנות. המבקשת מדגישה בהקשר זה כי המעשים המיוחסים למשיבים נעשו כנגד שוטרים ותוך התנגדות למעצר. בנוסף, עומדת המבקשת על עברם הפלילי המכביד של המשיבים: לחובת המשיב 1 הרשעות בעבירות של סמים לשימוש עצמי, נהיגה ללא רשיון, גניבת רכב וניסיון גניבת רכב; למשיב 2 הרשעות בעבירות רכוש וכן בעבירות של כניסה לישראל שלא כדין; ולמשיב 3 הרשעות בעבירות רכוש, עבירת שוד ובעבירות של כניסה לישראל שלא כדין. המבקשת מדגישה עוד כי העבירות מושא כתב האישום הנוכחי נעברו בשעה שתלויים ועומדים כנגד המשיבים עונשי מאסר בני הפעלה.

8. המשיבים מתנגדים להארכת מעצרם - והעלו בהקשר זה הן טענות הנוגעות לתשתית הראייתית שהוצגה בעניינם והן טענות הנוגעות להתמשכות המשפט.

9. כל המשיבים העלו טענות הנוגעות לתשתית הראייתית הלאאורית לאשמתם. בא-כוחו של המשיב 1 טען כי מעדותו של נהג הניידת עולה כי לא היה בקיא בנוהל המרדפים של המשטרה, כך שניתן ללמוד כי התנהגותה הלא זהירה של המשטרה תרמה לגרימת התאונה. באי-כוחם של המשיבים 2-3 טענו במיוחד - כל אחד בהטעמה המתייחסות לנסיבותיו - כנגד העובדה שהעבירות הנובעות מן הנהיגה ברכב (סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה וחבלה חמורה) יוחסו גם להם, כמי שלא נהגו ברכב.

10. בנוסף לכך, טענו המשיבים כנגד ההתמשכות הבלתי ראויה של המשפט - בשל העיכוב בהוצאת תעודת החיסיון ובהעברת ההקלטה מן הגל המשטרתי. כמו כן, העירו באי-כוח המשיבים כי התמשכות ההליכים נבעה גם מהחלפה חוזרת של המותב הדין בתיק.

11. בתשובתו, עמד בא-כוח המבקשת על כך שהטענות המתייחסות לראיות הן טענות שהיה להן מקום בשלב ההחלטה על מעצר עד תום ההליכים, או לחלופין טענות שמקומן בהליך של עיון חוזר, ככל שהמשיבים יבחרו לנקוט בו על בסיס העדויות במשפט העיקרי. כמו כן, ניסה בא-כוח המבקשת לטעון כי חרף העיכובים ניתן להעריך כי מעתה ואילך תושלם שמיעת המשפט בקצב סביר יחסית. לדבריו, שלושת עדי התביעה העיקריים הנותרים הם שלושת השוטרים הנוספים שהיו מעורבים באירוע, והודעותיהם צפויות להיות מוגשות במקום חקירה ראשית - כך שרק יעמדו לחקירה נגדית. לבסוף, עמד בא-כוח המבקשת על כך שהמשיבים 2-3 הם תושבי האזור שלהם מיוחסות גם עבירות חוזרות של שהייה בלתי חוקית בישראל, ועל כן בנוסף למסוכנותם ישנו גם חשש שיימלטו מן הדין.

דיון והכרעה

עמוד 3

12. לאחר ששקלתי את הדברים, ולמרות התמשכות ההליך, החלטתי להיענות בעת הזו לבקשה.

13. כידוע, תפקידו של בית משפט זה בבקשות להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים הינו לבחון האם נקודת האיזון בין חירותם של המשיבים, שחזקת החפות עוד עומדת להם, לבין האינטרסים של שמירה על בטחון הציבור ועל תקינות ההליך השיפוטי נעה אל עבר זכות המשיבים לחירות (בש"פ 5581/07 מדינת ישראל נ' אבוקרינא, פסקה ז (5.7.2007)), בשים לב להתמשכות ההליך.

14. במקרה שלפנינו, ניכר כי האחריות לעיכובים רבים בהליך העיקרי רובצת בעיקר לפתחה של המבקשת, בראש ובראשונה על רקע העיכוב במסירתה של קלטת הגל המשטרתי. לצד זאת, העבירות שנמצאות בלבו של כתב האישום – סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה וחבלה חמורה – הן חמורות וצופנות בחובן מסוכנות רבה. בית משפט זה עמד לא אחת, בהקשרים שונים, על החומרה הרבה של עבירות הכוללות התפרעות בכביש במיוחד כאשר עבירות אלו מכוונות כנגד אוכפי החוק תוך ניסיון הימלטות (ראו למשל: בש"פ 7701/10 שתיווי נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (27.10.2010) וההפניות שם). המשיב 1 הוא שנהג ברכב, על-פי הנטען, וברי כי חלקו הדומיננטי במעשים מעצים את המסוכנות הנשקפת ממנו. לצד זאת, יוער כי צודק בא-כוח המבקשת בכך שהטענות המשפטיות הנוגעות למידת האחריות שיש לייחס לנוסעים האחרים ברכב, בנסיבות שונות, מקומן בהליך העיקרי, בהתאם למסכת העובדתית המלאה שתתברר במסגרתו.

15. שלושת המשיבים הם בעלי עבר פלילי עשיר ואף העבירות המיוחסות להם במקרה דנן נעברו בשעה שהיו תלויים כנגדם עונשי מאסר בני הפעלה. בנוסף, העבירות המרכזיות בכתב האישום הנוכחי נעברו, כאמור, כנגד שוטרים שביקשו לעצור את המשיבים, וכללו לכאורה ניסיונות בריחה ותקיפה של השוטרים. כל אלו מצביעים על כך שמורא החוק אינו שורה על המשיבים. לגבי המשיבים 2-3 שהם שוהים בלתי חוקיים יש לציין כי שחרור של נאשמים שהם תושבי האזור לחלופת מעצר נהוג באותם מקרים שבהם ניתן לצמצם את החשש להימלטות מדין וכאשר ניתן ליתן בהם אמון, בתלות, בין היתר, בעברם הפלילי ובשאלה האם מיוחסות להן עבירות נוספות מעבר לשהייה בלתי חוקית (ראו: בש"פ 873/14 קנדיל נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (10.2.2014)). בנסיבות העניין, לא נראה כי מתקיימות נסיבות המבססות אמון כזה.

16. כאמור, העיכובים הנובעים מהתנהלות המבקשת מעוררים אי-נחת. אולם, לנוכח הנסיבות שפורטו לעיל והעובדה שכעת ההליך עלה "על המסלול" דומה שאין די בכך בלבד כדי להוביל לדחיית הבקשה. עם זאת, יש לצפות כי המבקשת תתאמץ לקדם את ההליך, ככל שהדברים קשורים בה.

17. סוף דבר: הבקשה מתקבלת. אני מורה אפוא על הארכת מעצרם של המשיבים ב-90 ימים החל מיום 28.8.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 56149-11-13 בבית משפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ג באב התשע"ד (19.8.2014).

ש ו פ ט ת
